

BUNUL ECONOM

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 franci.

ORGANUL

„Reuniunii economice în Orăștie“
Apare în fiecare Sâmbătă

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

Dela Reuniune.

CONVOGARE

»Reuniunea Economică din Orăștie« își va ține la Luni în 3 Iunie n. (21 Maiu v.), adică a doua zi de Rusalii

I-a adunare generală ordinară

la oarele 2 d. a. în comuna Romos, după următorul program:

1. Deschiderea adunării prin președinte.
2. Raportul comitetului Reuniunii pe periodul de timp dela înactivarea ei până la finea anului 1900.
3. Raportul cassarului despre starea averii Reuniunii.
4. Budget pe anul 1901.
5. Anunțarea și desjășurarea programului expoziției de vite hotărâte a se ține, cu o eventuală prelegere asupra însemnătății ținerii vitelor.
6. Intregirea comitetului.
7. O prelegere economică.
8. Distribuirea premiilor puse de reuniune pentru altoi în 1900.
9. Eventuale propuneri.
10. Esmiterca alor 2 membri pentru verificarea protocolului.
11. Inchiderea adunării.

Toți membrii și binevoitorii acestei Reuniuni Economice sunt prin aceasta cu toată dragostea poftiți a lua parte la I-a ei adunare generală.

Din ședința dela 11 Maiu n. a comitetului „Reuniunii Economice în Orăștie“.

Dr. Ioan Mihu,
președinte.

Ioan Moța,
secretar.

Concert în Romos.

Corul mixt din Romos are onoare a invita la »Concertul« ce se va ține în Romos din incidentul primei adunări generale a »Reuniunii Economice române din Orăștie«.

Programul concertului e următorul:

1. »Ce faci Ioano?«, cor mixt de G. Dima.
2. »Foaie verde pup de crin«, cor mixt de T. Popoviciu.
3. »Mama Anghelușa«, cor mixt de T. Popoviciu.
4. 1 »Cuartet«.
5. »Zis-a badea«, cor mixt de Musicescu.
6. »Stâncuța«, cor mixt de Musi-

cescu. 7. »Cuartet«. 8. »Lugojana«, cor mixt de I. Vidu.

Inceputul va fi după pauză de 1 oră la finea adunării. Venitul curat: jumătate pentru fondul »Reuniunii Economice«, jumătate în fondul școlii gr.-or. din loc. Prețul intrării de persoană 60 fileri. Invitări speciale nu se fac. Suprasolviri se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică.

*

Rugăm onorații fruntași din comunele din jurul Romosului, a veni negreșit cât mai mulți la Romos pe a doua zi de Rusalii după prânz la oarele 2. Comitetul Reuniunii pleacă dela Orăștie la ora 1 d. a.

Ce zic Ungurii?

Intr'un articol de mare croială, ziarul „Budapesti Hirnap“ din Pesta desvoaltă tema șovinismului, arătând părțile lui bune și rele, nobile și urite, și trage pentru cetitorii nației sale învățătura, că da, șovinismul (adecă simțământul cel acuși orb de înflăcărat național, care nu mai suferă altceva în jurul seu și în calea sa, decât ceea-ce e spre mărirea neamului seu), e un simțământ prețios, care duce pe popoarele ce-l cultivă, treptat la mărirea și cucerirea. Arată ce pretinde șovinismul cel mare dela națiunea maghiară în această țară, ca ea să cuprindă poziție de pe care să domineze peste tot întinsul, apoi să-și câștige putere atrăgătoare și impunătoare de stimă. Ear' această putere de cucerire și atragere, numitul ziar află că se poate câștiga prin cutare și cutare ținută în toate ramurile vieții publice, în atingerea cu străinătatea, în armată, în diplomație, etc., **indeosebi însă mult așteaptă dela fiii națiunii sale să lucreze și aici acasă și în afară, pe terenele economice.**

„Comerciul“ nostru, zice B. H., mână maghiară se-l cârmuiască pe uscat și pe apă; producțiunea noastră industrială să servească interesele materiale maghiare. Avem azi mai puțină lipsă de atari domni nemeși, care

scurmă numai pământul pe urmele moșilor, decât lipsă avem de bancari maghiari (adecă oameni ai comerțului mare cu bani, „bancheri“), de căpitani de corăbii maghiari, de fabricanți maghiari și de întreprinzători maghiari. Starea de „domnișori“ prin cele cancelarii nu ne poate mulțumi pe noi:

mânile noastre se se grăbească în jurul tărabelor de negoț! Căci asta se cuvine clasei de mijloc maghiare, **căci asta e armă de-a stăpâni!** Dacă toate astea ni-le câștigăm, ne stringem mai mult de olaltă, și prin asta ne câștigăm stăpânire asupra naționalităților, și le slujim drept pildă, o pildă spre care vor privi cu căciula în mână, ca odinioară, și Neamț și Valach și Tot!

„In atingerea noastră cu alte națiuni, numai asta (lucrarea comercială, industrială etc.) ne poate face cunoscuți în adevăr, și numai lucrarea aceasta ne poate câștiga stîma (prețierea) lor!“

Nu am reprodus aceste idei din foaia pestană cu scop de-a arăta tendința lor politică, cu asta foaia noastră nu se ocupă, ci le-am reprodus numai pentru a arăta însemnătatea cea mare ce o dau lucrării stăruitoare pe terenele economice, **indeosebi comerțului și industriei, chiar și scriitorii cari muncesc pentru o stăpânire politică în țară!**

După articlii publicați în numerii nostri trecuți despre „Indrumarea pe căi nouă“, ne-a venit la timp potrivit această parte a articolului fioii din Pesta, căci din el cetitorul înțelept poate vedea, că noi când stăruim ca și poporul nostru să-și îndrume o parte a fiilor sei pe căi nouă, stăruim pentru lucruri, cari preocupă azi în măsură mare și pe bărbații altor națiuni luptători pentru binele națiunilor lor.

Ce cere scriitorul unguur dela nația sa? Să nu mai stee nici nemeșii lor numai tot pe lucrarea moșilor strămoșești, pe agricultură, ci să se arunce în **negoț și în industrie**, căci cu acea se câștigă putere și stăpânire, chiar

față de alte popoare; nici să se mai îngroape toți prin cele cancelarii ca „domnișori“, care prea adesea sunt numai o „fală goală, pungă ușoară“, **ci să se dea la tărăba negoțului, la zgomotul industriilor**, căci așa făcând nu numai ei înșiși se vor ferici mai bine, ci și națiunea lor o vor ridica, prin ridicarea singuraticilor.

Așa zicem și noi. Și o zicem cu atât mai vârtos, cu cât nouă ne lipsește prea mult din toate, ne lipsește aproape totul. Deși ar putea să nu ne lipsească. Ne lipsesc *așezemintele*, deci partea materială a dorinței, pentru-că nu s'au făcut serioase încercări de a le scoate ca din pământ, dar' acolo unde s'au făcut, s'a dovedit, că nu suntem neputincioși nici materialicește nici moralicește. Îndeosebi un ram economic mai înalt a fost îmbrățișat și de poporul nostru, cel al instituțiunii *băncilor*, ca mai ademenitoare și mai promițătoare de rezultate pipăite imediate. Și ce a dovedit încercarea noastră, a poporului celui ce atâta se tângue de »sărăcie?« Aceea, că avem și bogăție mai multă decât am știut sau am fi crezut, și și oameni destoinici de a conduce așezeminte bune, mulți!

Ne-am ridicat pe terenul acesta în un scurt sfert de veac, încât am început a ne cuceri tocmai aceea pentru-ce articolul foii din Pesta stăruiește: *putere atrăgătoare și aducătoare de stimă!* Uitați-vă de pildă în Sibiu, în Arad, în Orăștie, etc., la starea Românilor, și-i veți afla stimați chiar de străini, dar' mai ales și mai ales ca *factori pe terenul economic*, prin băncile lor mult puțin puternice, în jurul cărora răsar și înfloresc și alte instituțiuni economice și culturale, de bine pentru popor. Instituția băncilor a dovedit că avem, ducă vrem, și *materie*, avem și *oameni*, ear' întrucât în trecut nu am avut și nu avem încă nici azi de ajuns oameni, s'a dat un puternic impuls *creșterii* de oameni anume.

Și am câștigat toți prin aceste instituțiuni: oamenilor harnici, cari stăteau perduți prin mulțime, li-s'a dat privilegiu a-și arăta hărnicia conducând instituțiunea, și și-au câștigat și lor și poporului lor *puterea impunătoare de stimă* după care sfătuește »B. H.« pe conaționali săi să se lupte.

Dacă vom încerca și cu alte așezeminte economice, anume în *comerciu* și *industrie*, se va dovedi același lucru.

Poate să dai la început de unele eșecuri, de nevoi ce acuși te desnădăduesc, dar' ca mâne vei fi trecut peste ele și vei avea vrednicie cu atât mai mare, cu cât ai știut să le treci fără a-ți perde curagiul. Dar' și aci, cum am mai zis, *oameni harnici, isteți și muncitori, să punem*, nu ce avem mai slăbuț! N'avem azi încă fabrici și stabilimente industriale de ceva? Să ne pregătim numai fii *mulți* și *aleși* pentru ele, și atunci în chip natural vor răsări de sine și acelea. În *Seliște* și în *Orăștie* ni-să de o prea frumoasă pildă a vedea *ce poate vrednicia unui om în comerț!*

Domnii Comșa și Vulcu sunt pilde vii, cari ar trebui să însufletească pe fiecare părinte român a-și da câte un fiu la negoț, ear' întreprinderea industrială luată în mână de câtră dânsii aici, și care în mâinile lor înfloresc, în vreme-ce în alte mâni abia vegeta, *arată că nici pentru industrii nu suntem noi oameni neapți!* Ear' de le vom ști îmbrățișa și vom ști arăta rezultate frumoase cu ele, ne vom ridica așa de repede, că nu va mai fi lipsă să ne ridicăm căciula înaintea străinilor, ci să ni-o ridicăm noi față de noi, ba și alții câtră noi! Aneasta să ne fie dorința, ambiția, scopul vieții!

Stăruim drept aceea de nou pe lângă părinții români să se gândească mult și bine, asupra acestor idei mari. Suntem chiar la sfârșitul anului școlar. Părinții cari înțeleg binele ce li-se recomandă aicea, iee-și fiii lor cu 2—4 clase gimnasiale și treacă-i la *comerciu* sau la *industrie* sau la *școale agronomice bune*, și fie siguri că un lucru de laudă au făcut!

Incheiem și noi cu cuvintele prea adevărate ale foii din Pesta, dar' îndreptând înțelesul lor asupra noastră:

In atingerea noastră cu alte națiuni, numai aceasta (lucrarea comercială, industrială, etc.) ne poate face cunoscuți într'adevăr și numai lucrarea aceasta ne câștigă stima, prețuirea lor!

I. M.

AGRICULTURA

Gătirea nutrețului.

Cu alt prilej ne-am întreținut asupra întrebării: care e timpul cel mai potrivit pentru cosit? Și răspunsul cel mai firesc, ce ne-am putut da, a fost:

timpul cel mai potrivit pentru cosit este când partea precumpenitoare a plantelor de nutreț se află în floare.

Vom urma acum să arătăm modul gătirii nutrețului trebuincios pentru iarnă, în parte pentru toamnă și primăvară, ear' în anumite împrejurări chiar și pentru vară.

Știm că la noi e îndeobște cunoscut numai un singur mod de gătire a nutrețului, anume: acela *prin uscare*.

Atât întâia cositură cât și a doua, uneori și a treia se uscă la soare, făcându-se cu chipul acesta din întâia cositură fân, din a doua și a treia otavă. Modul uscării fânului și otăvii este îndeobște cunoscut.

Pentru lucernă și trifoiu se obișnuiește modul de uscare cu ajutorul așa numitelor *capre*. După-ce s'au cosit, trifoiul și lucerna nu se așează în stare umedă pe capre, pentru-că ar putea ușor să putrezească, ci se lasă cel puțin o jumătate de zi să se călească n brazde, și numai după aceea se așează pe capre, unde rămân până s'au uscat deplin.

În alte țeri, mai rar și la unele neamuri din țeara noastră se păstrează o parte a nutrețului în *stare verde*.

S'a dovedit că vitele hrănite cu nutreț păstrat în stare verde, nu numai că sunt mai stăruitoare la muncă, dar' se și îngrașe foarte bine, ear' vacile dau lapte mult și bun.

Nutrețul verde se păstrează în gropi anume, pe cari unii le zidesc și cimentează; alții însă nu le zidesc. Mărimea gropii, atîrnă, firește, dela cătățimea nutrețului de păstrat. Pentru nutreț mai mult se fac gropi mai spațioase (mai mari), pentru nutreț mai puțin gropi mai puțin spațioase. Adâncimea se face de 2—4 metri, lățimea de 2—3 metri, ear' lungimea după trebuință: de 4, 6, 8, 10 sau mai mulți metri. Gropile deci trebuie să fie mai puțin adânci și largi decât lungi.

Pentru păstrare în aceste gropi plantele se așează în stare verde, anume: iarba obicinuită, frunzele de napi, trifoiul, cucuruzul verde, foile de curechiu ș. a. Atât cucuruzul de nutreț cât și celelalte ierburi se cosesc după-ce au dat în floare. Pentru-ca cositura să se așeze cât mai bine, și să nu rămână goluri, unii plugari taie cucuruzul cu mașina. Cerința de căpătenie este ca nutrețul așezat în gropi să se îndese treptat cât mai deopotrivă și bine.

Scăpând din vedere această lucrare, rămân goluri, unde intră aerul, care pricinuește stricarea nutrețului. Îndeosebi se poartă de grije ca nutrețul de pe de margini să fie cât mai bine îndesat; pentru-că aici e mai supus stricăciunii.

După-ce s'a umplut groapa, se urmează și mai departe cu așezarea de nutreț verde până la 1—2 metri înălțime. Nutrețul afară de groapă se așează astfel, ca păreții lui să fie oblu în jos, nu eșiți în afară sau îngustați înlăuntru, pentru-ca mai târziu, după-ce s'au îndesat, să încapă numai bine în groapă.

Pentru-ca nutrețul să se îndese cât mai bine, se așează peste el pământul scos din groapă, și anume o pătură în grosime de 1—1½ metru. Și pentru-ca apa să se poată scurge, în partea de-asupra pământul se întocmește cu spinare.

Cei-ce și-au făcut gropi zidite și cimentate, și n'au la îndemână pământ, pun peste nutreț scânduri și peste aceste petri, cărămizi, butuci, ș. a., potrivit ca la fiecare metru pătrat să se vină o greutate de 4—5 măji metr.

Dospirea nutrețului așezat în modul sus pomenit se întâmplă de obicei în timp de 2 luni, și apoi se poate da numai decât vitelor; dar' se poate păstra și până la 2 ani, fără a-și perde din puterea hrănitore și fără a se strica. Cei mai mulți însă întrebuințează acest nutreț de cu primăvară.

Când e să se dee vitelor, groapa se descopere numai la un capăt și se taie de-odată numai atâta nutreț cât e de ajuns pe o zi. Unde s'a făcut începutul, se taie pătura până la fundul gropii, și după aceea se începe ear' de-asupra cu altă pătură și se urmează până la fund. Firește, groapa trebuie ținută în cea mai mare curățenie, și rămășițele, ce ar fi trecut în putrezire, sunt de-a se înlătura zi de zi, ca să nu împrumute putreziciunea și nutrețului celui bun. Taiatul însuși se face cu un cuțit bine agerit sau cu sapa.

Unei vite mari i-se dă din astfel de nutreț câte 15—20 kgr. la zi; ear' unei oi câte 1—1½ kgr. Vițeilor și meilor acest nutreț nu e priincios, ear' cail nu-l mănă bucuros.

Nutrețul de care am vorbit până acum are gust și miros acriu, cam ca al curechiului murat, de aceea vine înainte sub numirea de *nutreț murat*.

Este însă mod de a păstra *nutrețul în stare dulce*.

Dr. George Maior descrie astfel: *Ensilagiul* sau păstrarea nutrețului verde în stare dulce sau prin îndulcire se întemeiază pe același principiu (lege), numai cât dela început trebuie să urcăm temperetura (căldura) din grămadă, peste 60° C, ...ca ori-ce dospire să fie cu neputință; cucuruzul și ori-care alt nutreț verde, rămâne în starea lui dulce dela început, și-și păstrează și culoarea sa verde. Temeiul ensilagiului îl formează regularea căldurii, care să nu fie nici prea scăzută, nici prea urcată. Dacă căldura este sub 60° C. sau peste 80° C. ensilagiul nu isbutește...

Temperatura se poate regula dela început prin aceea, că nu punem tot nutrețul de-odată grămadă, ci numai pe rând. Porumbul verde, mustos, îl punem mai întâiu în un strat de 1½—2 metri grosime și îl îndesăm bine pentru-ca temperatura din el cât mai curând să poată ajunge la 60° C. și să rămână neîntrerupt între 60—70° C. Ajuns odată la 60°, atunci îl desvălim și punem din nou un alt strat, îl acoperim și îndesăm din nou și pe acela, până-ce temperatura a ajuns și în el peste 60° C. și repetăm aceasta, până s'a umplut groapa întreagă și nutrețul a eșit cam ca un metru de-asupra pământului. Dacă temperatura din grămadă nu s'ar urca destul de iute în 4—5 zile, o putem înteți prin aceea, că luăm un nutreț mai apătos, sau îndoim greutatea apăsătoare, punând 6 până în 7 măji metriche în loc de 4—5 pe metru pătrat. După 4—5 săptămâni dela sfârșirea așezării, cucuruzul este gata, temperatura în grămadă a scăzut și el poate fi dat la vite. El este dulce și are aceleași însușiri bune ca și cucuruzul în stare verde. De taiat și dat la vite, urmăm ca și la nutrețul murat sau înăcrit...

Trebuința neapărată de a ne îmbunătăți purtarea economiei va aduce cu sine prăsirea de nutreț mai mult și, deodată cu aceasta, va sosi timpul, în multe locuri a sosit deja, ca să facem întrebuințare și de mijloacele mai sus arătate pentru gătirea nutrețului înăcrit și îndulcit.

Este deci în interesul plugarilor să facă încercări de acest fel, nu numai în timpul verii, ci mai cu seamă

toamna când, din cauza căldurii neîndestulitoare, otava, trifoiul, luțerna, foile de napi, de varză, ș. a. nu s'ar putea întrebuința nici atunci în pripă și nici nu s'ar putea usca îndeajuns.

POMĂRIT

Contra furnicilor de pe pomi.

Furnicile dau năvală asupra pomilor culegând și mistuind sumedenie de păduchi de frunză, vermi și omide. Din acest punct de vedere ele ar folosi pomilor, scutindu-i de nenumărați dușmani. Dar' în același timp pricinuesc pagube neasămănat mai mari, îndeosebi pomilor tineri, rozând muguri, floi și frunze, mai departe acoperind pomii cu o materie cleoasă și găurind pământul de printre rădăcini. Mulți altoi pier, dacă nu li-se sare de timpuriu într'ajutor. De aceea oamenii întrebuințează spre acest sfârșit mijloace fel și fel. Vom spune și noi câteva:

Se caută furnicarele, cari nu totdeauna sunt în nemijlocita apropiere a pomilor. După-ce au fost scormonite se varsă peste ele în stare ferbinte leșie tare, sau zamă de pelin ori de tăbac, apă săponită sau petrolu. Alt mijloc este punerea de var nestins în furnicar, peste care apoi se toarnă apă; acesta se înferbentă și parte pustiește furnicile cu ouă și pui cu tot, parte le alungă. Potrivită e și apa ferbinte, în care se topește multă sodă sau potașe. Furnicile se otrăvesc în scurt timp și prin aluat acru amestecat cu miere sau zăhar topit; acest aluat se dă în tipsii. Alții stropesc furnicarii cu benzină sau îi presară cu vaftalin în amestec cu tot atâta praf de insecte (zacherlin). Bune servicii fac și oasele de curând despoiate de carne. Aceste se pun în furnicar și, decâte-ori s'au umplut de furnici, se afundă în apă ferbinte, cu care chip furnicile se opăresc. Același serviciu îl face și un burete (sponghe) muiat în apă zăhărată, care de asemenea se pune de repețite-ori în furnicar, și tot de atâtea-ori înfundându-se în apă ferbinte. Ceste din urmă două mijloace se întrebuințează mai ales când furnicarul este la rădăcina pomului, căci dacă s'ar pune în acest cas materii tari și peste tot leșie și apă ferbinte, împreună cu furnicile ar peri și pomul.

Prețioase servicii poate face în

astfel de casuri o clocă cu puii săi, cari sunt dușmani aprigi ai furnicilor. Unii aduc furnici de pădure cari, slobozite fiind între furnicile din grădină, în grabă mare le sfirtică și se fac nevăzute cu ele cu tot.

Binefăcători.

De bucurie suntem cuprinși totdeauna când auzim și putem vesti și publicul român, că ici și colo oamenii noștri, cărora le-a dat D-zeu ceva prindere, își arată mulțumita lor față de D-zeu pentru binele primit, așa, că dăruiesc o parte a avutului lor pentru scopuri de bine obștesc, pentru scopuri naționale culturale, sau bisericesti. Azi avem bucuria a aduce de-odată mai multe vesti de acestea bune, înscriindu-le aci spre lauda celor-ce le-au făcut.

1. M. onorabilul părinte *Samoilă Popovici*, protopresbiter onorar, din Beriui, și-a înmulțit numărul binefacerilor sale prin aceea, că a dăruit zilele astea 400 coroane parohiei gr.-or. din Ludești, ca ajutor *pentru zidirea bisericii* pentru care fruntașii acelei comune se străduiesc să adune mijloace. Tot venerabilul părinte a dăruit *două clopote* frumoase bisericii gr.-or. din Costești, un clopot în preț de 420 cor. și unul de 260 cor., laolaltă în sumă de 680 cor.

2. Țăranul fruntaș *Ilie Stoicoi* din Orăștioara-de-jos, a ținut să-și facă nu-

mele binecuvântat de următori, prin două tapte frumoase: a dăruit în săptămâna trecută 400 cor. pentru biserica gr.-or. din Ludești, și alte 400 cor. pentru biserica din Orăștioara-de-jos. Bani i-a depus în libele separate pe numele numitelor biserici, la institutul »Ardeleana«, ear' libelele le predă epitropiilor respective. Tot așa a cumpărat cu 160 cor. o acțiune de-a institutului »Ardeleana« și a scris-o pe numele bisericii din Orăștioara-de-jos, ear' 62 cor. le-a dăruit aceleiași biserici pentru scopul zidirii bisericii de nou la timpul seu.

3. Din *Cugir* o veste bună. Zilele acestea s'a finalizat și pe calea judecătorească lăsămîntul după fruntașul de odinioară *Ioan Tănase*, grănițer, fost mult timp jude, care pe patul de boală, dorind a-și face testamentul, a chemat pe dl notar Procopiu Herlea și i-l'a făcut, și la îndemnul dlui notar a testat îndată 1200 cor. bisericii gr.-cat. din Cugir, cu menirea, ca din interesele banilor să se cumpere an de an vestminte la copiii de școală sëraci, la Crăciun, ear' 10 acțiuni dela »Ardeleana« le-a testat aceleiași biserici cu menirea, ca interesele după 6 să le folosească biserica, ear' după 4 cei doi parochi în părți egale. Afacerea lăsămîntului finalizată fiind acum prin tribunal, aceste lăsăminte sunt deplin ale bisericii, la ce are bună parte de merit și dl notar Herlea.

4. In Hunedoara Domnul *Teofil Tulea*, notar cercual, a binevoit a pune

prevestire dumnezească, ridică fețele spre cer într'o aprobare generală:

„Să dea D-zeu, moș Șerbane, să trăești și să luptăm cu toții!“

Infiorată ca de friguri, ținînd înclăștat pe George de braț, Irina privește cu groază înspre curtea boerească.

Notaru, în pragu primăriei, face apelul sorțășilor. Doi călărași potrivesc șeile cailor și pun foile de drum în îndoitura bonetului. Sunt gata de plecare. Imbrățișeri, șoapte, strigăte, bocete. Mama Paraschiva, ținînd pe George de pulpana sumanului, îl bocete ca pe mort. Moș Trifu, mai la o parte, așezat pe un buștean, își face cruce, mormăind încet: Bunătate de voinici!

Irina desnădejduită de plecarea lui George plînge înăbușit. Cu toate acestea, în învălmășala și bocetele despăr-

la dispozițiunea comitetului parochial al bisericii gr.-or. române de aci suma de 80 (optzeci) coroane, în scopul punerii unor trepte nouă de piatră la ușa progadiei bisericii noastre; pentru care faptă marinimoasă i-se aduce și pe calea aceasta mulțumită călduroasă de către comitetul parochial.

5. Biserica gr.-or. din *Bintinț* a primit ca dar de sf. sërători ale Înviierii Domnului, *un prapor frumos și 6 candelă* de niclu bronzate foarte frumoase, pentru cumpărarea cărora au contribuit următorii creștini: Iosif Borza, pentru prapor 24 cor., frații Ioan și Ilie Martin, o candelă cu 15 cor., învătătorul Ioan Vlad 2 cor., Mateiu Herța 2 cor., Iosif Carașca 2 cor., Ana Vlaicu 1 cor. 24 fil., Iacob Loga, Ioan Mihut, Vasile Dâșorean, Achim Sërbu, Ioan Cranciova și Luca Olariu câte 1 cor., Raveca lui Andreiu Romcea 40 fileri, ear' învătătorul Ioan Dan pentru faceerea tablelor la ferestrele școlii a dăruit 16 coroane. Pe acești creștini »ce iubesc frumseța casei tale Doamne, îi preamărește cu dumnezească puterea ta«. In numele comitetului parochial Dumitru Vlaicu.

ȘTIRI DE TOT FELUL

Eugen Mocsonyi. Din Budapesta ni-a sosit dureroasa știre, că Eugen Mocsonyi, unul dintre vlăstarii ilus-

teniei, fața ei se înseninează din când în când.

— Ce frumos a grăit moș Șerban, gânda ea. Convoiuil celor douăzeci de sorțăși ese pe poarta țarinei. Tot satul, dela mic până la mare, se ținea după el. Sorțășii, mai veseli, se țineau de gât cu fetele, cântând doine și chiuind de răsuna văile. Cei mai slabi de înger plîngeau cu mamele și nevestele lor.

George, ținînd înclăștate de mâni pe Irina și pe mama Paraschiva, pășea tăcut, se dădea tot pe lângă moș Șerban, ca să-l mai asculte ce spune.

Moș Trifu, dădu și el să se țină de convoiu, dar' picioarele nu-l mai ajută. Abia ajunse până la poarta satului și convoiu era departe. Răzimat de poartă, se uita lung pe drumul convoiului, mormăind mereu: Bunătate de voinici!

Din frământăturile nourilor despre

FOIȚĂ

INDURARE

— NOVELĂ —

(Urmare)

— Așa e! tot satu e martur, răspund mai multe glasuri din mulțime.

Irina rămâne uimită de tot ce aude din gura lui moș Șerban. Sufletul i-să înecă; și o bucurie neînțeleasă par'că-i frământă inima, când moș Șerban zicea:

— Să nu vă prăpădiți pe acolo, flăcăi! Să veniți îndată ce vă veți libera, să ne dați mână de ajutor. Noi suntem bătrâni de acu; cine știe poate mulți din noi vom muri, dar' câți vom rămânea, vom lupta cu D-zeu înainte. Că pentru noi luptăm. Ce om câștiga, va fi al vostru.

Toți sorțășii înseninați ca de-o

trei familii Mocsonyi și fruntaș în viața noastră publică, a încetat din viață la 13/26 Maiu seara. Perderea o simte și jelește nu numai familia s'a și numeroasele rudeni, ci și poporul român din aceste părți, cari printr'insul pierd dintre noi un bărbat, care a fost mult prețuit și iubit pentru desinteresarea s'a în lupta națională, pentru caracterul său firm și bunătatea de inimă. Il deplânge nemângăiata soție, cinci fii, doi frați și numeroase rudeni.

Convocare.

Onorații membri ai casinei române din loc prin aceasta sunt invitați a lua parte la adunarea generală ordinară, ce se va ținea la 30 Iunie a. c. în localul casinei.

OBIECTELE.

Raportul comitetului despre împlinirea mandatelor, primite dela adunarea generală extraordinară.

Raportul bibliotecariului despre starea bibliotecii.

Presentarea proiectului de budget pentru anul present.

Propunerea comitetului pentru modificarea listei membrilor.

Eventuale alte propuneri.

Orăștie, la 27 Maiu 1901 st. n.

Dr. I. Popu,
vicepreședinte.

Simion Vlad,
secretar.

Desvëlirea portretului metropolitului Șaguna. Duminecă a fost desvëlit în seminarul „Andreian” din

apus, apărù o spărtură. Prin ea năvăliră razele soarelui, căzând asupra convoiului: părea o gură uriașă din care eșia strigătul de desperare al dreptății din cer. Convoiul se depărta. Părinții și nevestele, de dragul celor-ce se duc departe, mai făceau ba zece, ba douăzeci de pași, ear' în urma lor satul, acoperit de nori mânioși, rămâne pustiu; că tot ce era plin de viață, voinicii, se duceau. Singurul paznic, moș Trifu, tot răzimat de poarta țarinei, mai caută să zărească convoiul; dar' ochii bătrâni și obosiți nu-l mai ajută, ci ei se ridicau spre cer, acolo, de unde cădeau razele acele luminoase și par'că lăcrămau... Așa, pironit, moș Trifu plângea în taină povestea satului lui

Fără să prindă de veste, moș Trifu auzi deodată un glas dulce de copil, care i-a mângăiat de multe ori sufletul.

Sibiu un portret al neuitatului metropolit Andreiu baron de Șaguna lucrat de pictorul Nicolae Iliuța din București, originar din Vinerea. La sêrbarea de desvëlire au participat I. P. S. Sa metropolitul, asesorii consistoriali, corpul profesoral, elevii dela Seminar și oaspeți. Directorul seminarial a ținut un discurs arătând meritele metropolitului Șaguna câștigate prin întemeierea institutului teologic-pedagogic și zise, că un modest semn de recunoștință și venerațiune față de memoria binefăcătorului bisericii este portretul a cărui desvëlire se face. Festivitatea s'a terminat cu „Cântul de jertfă” cântat de corul seminarului.

Bătaie cu flori. Una din cele mai interesante sêrbări publice la București e „bătaia cu flori” ce se aranjează an de an în Maiu. Bătaia cu flori anunțată pe ziua de Dumineca trecută la șoseaua din București, era să se amâne. Căci după prânz o ploaie rêtăcioasă amenința să stinghirească plăcerea highe-lifului bucureștean. Pe la 4 însă ploaia încetase cu totul și șoseaua începù să se populeze. Au luat parte la bătaie peste 400 trăsuri și vro zece brecuri militare și un mare număr de pietoni și călăreți. Bătaia a fost foarte animată și-a durat până la 8 ceasuri sara. La această sêrbare au asistat MM. LL. Regele și Regina. Prințul și princesa au vizitat șoseaua într'o trăsură cu patru cai

Era Ionel ciobănelu. Un strănepot al lui, rămas orfan de când era mic de tot. Ionel avea acum numai 12 ani și făcea și el treabă în satul lui. Păzea caprele și vitele satului și aducea în fiecare seară lapte și făină lui moș Trifu. Moș Trifu îl iubea ca ochii din cap. De câte ori Ionel, obosit de alergătură după capre, adormea seara pe prispă, legănât de poveștile frumoase ale lui moș Trifu? Și așa trăiau amândoi, moș Trifu tot scăzând din zi în zi și așteptând în liniște moartea, ear' Ionel tot crescând și așteptând să vadă și el odată vre-un zmeu cu șapte capete, ori vro fată de împărat din poveștile lui moș Trifu.

Trezit ca dintr'un vis, moș Trifu îi zise:

— Bată-te norocul de copil! Ce? ai fost și tu cu dînșii?

Ionel, simțindu-se puțin vinovat că

înaintași a la Daumont, precedată de-un călăreț picuer. Trăsura și hamurile garnisite cu flori albastre!

O întîmpinare. În nrul 10 al foii noastre s'a publicat sub titlu »Pentru școală«, o noutate în care se zice că buna înțelegere în jurul zidirii școlii, din Hârteșani caută să o strice numai economul P. Moga. Un domn care cunoaște bine împrejurările din comună ne scrie următoarele:

Ajungând afacerea zidirii și a cooperării școlii cu țiglă în discuția comitetului parochial, Petru Moga a fost de părerea că, fiind școala clădită din lemn, din care o parte e cam putred, să nu se acopere școala cu țiglă, ci earăși cu șindilă căci și așa biserica nu prea are bani. Apoi că partea ce se va zidi de nou, să nu se zidească în partea aceea, unde nu are destulă lumină, și să nu se înceapă lucrul până ce nu se așterne și întărește planul și preliminarul din partea Ven. Consistor. Atâta tot. Sunt oare acestea păreri greșite? Este aceasta stricare de bună înțelegere? Sau împotrivire la lucrul bun? Publicarea aceea a fost numai un act de răsbunare oarbă a unor închiștii înțelepți din sat!

X.

Moarte. Login Ardelean, proprietar, membru al consiliului dela »Hunedoara«, virilist al comitatului Hune-

l'a lăsat singur, se uita în pământ și nu zise nimic; îi făcù loc pe poartă.

Pe drumul cel mare din mijlocul satului pustiu, moș Trifu cu Ionel ciobănelul, ținându-se de mână, merg încet-încet îndreptându-se înspre căsuța lor de lângă șipotul din vale.

Înspre seară deabia, lumea ce însoțise convoiul se întorcea în sat, unii în grupuri, alții singuratici. Intrau în sat, care pe unde apucau; pe poarta țarinei, prin deal sau prin vale de sat. Par'că se întorceau dela mort.

Irina, tot mângăind cu vorba pe mama Paraschiva, își udase și ea de lacrimi mânecele cămășii. Nu perdea însă din vedere grupul de oameni, unde era și moș Șerban. Se tot dădea pe lângă el ca s'el mai asculte ce spune. După-ce a intrat în sat, părăsi o clipă pe mă-sa și pe mama Paraschiva și se

doarei, etc., a răposat la 25 Maiu n. în etate de 63 ani în Deva.

— Lazar Bera, teolog absolut, după o boală neîndurată, împărtaşit cu Sf. Taine, a răposat Vineri în 11/24 Maiu 1901 în etate de 18 ani la Sânt-Andreș!

Regina Italiei fiind în așteptare de-a naște, se fac mari pregătiri pentru întimpinarea noului prințisor. Populațiunea se întrece în a trimite daruri pentru acela ce se va naște. Dacă casa regală ar fi primit numai leagănele ce i-s'au trimis, ar fi putut face un mare magazin de leagăne. Regele însă a mulțumit pentru bunăvoința populațiunei și-a rugat prin președintele ministrilor, că mai bine să se împartă banii sêracilor.

Sarafow vrea să fugă. Vineri noaptea, în sêpt. trecută, Sarafow, fostul »președinte« al comitetului macedonean ajutat de câțiva prieteni ai săi, a vrut să fugă din închisoare! Celula lui se află în etagiu. Pe la 2 ore noaptea straja a auzit un fluerat ascuțit, la care s'a răspuns prin baterea de trei ori în ușă. Straja a dat alarmă, și îndată s'a ivit patrula de pază, care a vèzut cinci figuri fugând în întunecul nopții. Trezit fiind directorul temniței, acesta a vizitat îndată celula lui Sarafow, care a fost găsit gata de fugă: Era îmbrăcat de tot, legat la brâu cu o funie și gratiile ferestrei erau mișcate din loc. Planul lui Sarafow era: să se coboare în curte, ear de acolo cu ajutorul unei

apropie de moș Șerban, care vorbea mereu cu gesturi largi:

— Vezi, Sandule, colo, locu cea din vale și până în zarea dealului, imășu, știi, pentru care judecata ni-o dat odată dreptate; ear' vrea să ni-l iee. Zice că n'a fost dreaptă măsurătoarea! Apoi, neam din neamu nostru, din bêtărâni știm că acolo ne-am păscut totdeauna vitele noastre. Iacă moș Trifu îi martor, om de-o sută de ani aproape, și cu frica lui D-zeu. Pe când era el flăcău, zice că nici nu se pomena picior de proprietar ori posesor pe la noi. Iacă pe acolo zicea că păștea el caprele, pe unde le paște acum Ionel ciobănelu.

(Va urma).

scări de funie, să treacă peste zid! Scara de funie a și fost găsită, întărită bine în zid. De astă-dată însă fuga i-s'a zădărnicit.

Cum se sporesc Jidani. În orașul Iași mișcarea populației dela 1 până la 30 Aprilie a fost următoarea: născuți 215, din cari 100 Români; 5 alți creștini și 110 evrei. În acest timp au murit 185 persoane, din cari 123 Români; 13 alți creștini și 49 evrei. Deci Români au scăzut cu 13 suflete, ear' Evreii au sporit cu 61 de suflete.

Tren deraiat din cauza locustelor. Se anunță din Linares, în Spania, că un tren de marfă venind dela mine a dat la stațiunea Salidos peste un groaznic roi de lăcuste, care acopereau șinele. Deși s'au pus opritoare, trenul a alunecat mai departe peste corpurile unsuroasă ale locustelor și în cele din urmă a lunecat de pe șine, rostogolindu-se într'o adâncime de 10 metri. Personalul s'a fost salvat mai înainte, sârind jos din tren și alegându-se numai cu lovituri mai ușoare.

Pedepse cu bătaie pentru femei, în America. În America mai e și acum un obicei cu bătaie. Zilele aceste au fost pedepsite în public două prostituite, femei stricate, pentru niște blăstămății de a lor în mai multe nopți. Pedepsa s'a executat ziua la amezii înaintea unui public foarte mare. Amândouă femeile au fost desbrăcate până la brâu și au primit fiecare câte 20 de biciuri!

Frequența universităților în Austria. La finea anului 1900 au fost înscriși la toate universitățile în Austria la un loc 17.132 de auzitori. Numărul celor înscriși a fost următorul: în Viena 6133, în Innsbruck 1011, în Graz 1566, în Praga la universitatea germană 1314, la universitatea cehă 3188, în Lemberg 2058, în Cracovia 1380, în Cernăuți 482. Intre acești 17.132 auzitori au fost laolaltă: teologi: 1034 ordinari, și 186 extraordinari; juriști: 8463 ordinari, și 849 extraordinari; medici: 2541 ordinari și 405 extraordinari; filosofi: 2561 ord; 1093 extraord.

Evrei spre Australia. Duminică dimineața, cu trenul de Predeal,

au plecat din București spre Australia 25 familii evrești. Alianța israelită ajutând aceste familii, le impune să n'aibă la plecare mai mult de doi copii. Altă condițiune e, că fiecare din familii să aibă cel puțin 40 lei pentru pasaport. O altă grupă de 25 tineri evrei a plecat tot atunci spre America. Alianța le plătește drumul; în noul continent le va procura pământ și unelte. Pentru drum li-s'au dat haine și toate celelalte necesare.

Un rac uriaș. S'a prins de curând în oceanul Indian un rac cum nu s'a mai vèzut vr'o dată. Numai cleștele dela picioarele lui sunt de doi metri de lungi. El e de o mîncărime teribilă. Ochii lui eșiți în afară îi dau o înfățișare din cele mai fioroase.

După-ce a fost prins, lucru care a fost foarte greu, racul a fost pus într'un basin (lac) mare, plin cu apă de mare și în care se aflau vre-o cincizeci de tot soiul de raci, precum și numeroși pești mari. După două ciasuri, animalul acesta mîncase pe toate celelalte animale, cari erau în basin.

Se pare că monstrul acesta are darul să scoată din el raze luminoase; el ar fi înzestrat cu un fel de bășică transparentă, din care ese o lumină foarte puternică.

Animalul acesta ciudat a fost trimis la aquariul din Calcuta.

Pe de altă parte, din Guiana franceză, au fost trimise la muzeul din Paris numeroase animale, aproape necunoscute și de o așa raritate de specie că sunt noue aproape pentru toată lumea.

Astfel dar' sunt încă numeroase descoperiri de făcut în lumea ființelor zoologice, și ori-ce s'ar zice, suntem departe de a cunoaște toate animalele pămîntești, tovarășii nostri în valea aceasta de mizerii.

Dar' de altfel, există o mare mulțime de animale cari sunt foarte periculoase pentru oameni.

Săcarea unui lac. Locuitorii din Olanda își dau silința a îndeplini munca cea mai mare din lume. Anume ei voesc să sece lacul Zuyder și să-l prefacă în teren bun de cultivat. Acest lac, mai bine zis golf, deja de veacuri mai mult a stricat locuitorilor, decât a folosit. Navigația abia se poate face, într'atât e de mocirlos, afară de aceea locuitorii de pe lângă țerm sufer mult.

în urma revărsărilor lui. Deja de mult timp a fost plănuită ridicarea unei umpluturi, începând dela sinul Yissel până la peninsula Enkhuizen, prin care lacul să fie stors, dar' până acum acest plan n'a fost împlinit. De curând însă lucrul a fost luat în mână de către inginerul Van der Beur și parlamentul olandez a votat suma recerută pentru uriașa lucrare, care în curând va și începe. Plănuita umplutură va avea o lungime de 13 kilometri și 3—6 metri înălțime. Intregă lucrarea de săcare a lacului va dura vr'o 30—35 de ani. În urma acesteia Olanda va câștiga un teren productiv de 200.000 hectare și astfel pe lângă cele 11 provincii se va mai înființa una. Umplutura lacului se va înălța la 5.5 metri de-asupra nivelului orașului Amsterdam, așa că va putea rezista valurilor mării chiar și în cele mai vehemente furtuni. Cheltuelile stabilite sunt de 480 milioane coroane! Locul productiv ce-l vor câștiga, este prețuit cu câte 4000 coroane pe hectar, întreg valorează 800 milioane coroane. Acest lac din când în când a cauzat multe pagube, la 1885, când ezătura a fost stricată de apă, au fost înecați 371 de oameni, și pagubele s'au urcat la 28 milioane coroane.

Mama și fata. O tragedie familiară înfiorătoare se vestește din comuna Hodoș (comitatul Bihorului). Poștărița de acolo, văduva lui Vida Ferencz, sevrșia zi de zi împreună cu fiica sa Ilonka, în vârstă de 18 ani, lucrările oficiului postal din comună. În această viață, a intrat de-odată și o mică poesie: fata mamei, Vida Ilonka, s'a înamorat adecă de un tinăr contabil, Láng Gyula, care începuse des să umble la casa iubitei. unde împreună își țeseau visurile despre fericirea în viitor. Copila îl iubia cu patimă și nu se gândea de loc, că cineva ar fi în stare să tulbure curata iubire dintre ea și alesul inimei sale. În scurtă vreme însă și în inima mamei s'a aprins flacăra dragostei față de tinărul contabil, care a prins și el slăbiciune pentru femeia ce era destinată să-i devie soacră. În chipul acesta pe cerul primăvărat se ivi un noraș, din care iute și degrabă se deslănțu furtuna înfricoșată. Într'una din zilele trecute, copila a intrat fără veste în odaia mamei și a aflat totul. Desnădejdea fetei, în urma unui joc atât de nemernic

cu iubirea ei curată, îi șterse din inimă ori-ce simț de dragoste avută. Aproape nebună Ilonka alergă în odaia vecină, apucă un revolver de pe perete, și trase de patru ori după olaltă asupra mamei și asupra amantului mișel. Gloanțele au nimerit, dar' n'au pricinuit moarte. Al cincilea însă, care și-l'a tras ea însăși în cap a fost mortal: copila a căzut moartă la pământ, în fața greu răniților înșelători....

Un obicei de nuntă la Țigani. Un reporter al foii „Evenimentul“ din Iași descrie cum s'a petrecut aievea în satul Costești de lângă Botoșani o nuntă țigănească:

În dealul Costeștului se poposise o ceată de 400 țigani și spre marea supărare a țăranilor din satele mărginașe, caravana părea că are poftă a sta vreme îndelungată în acel loc. Hotărise chiar bulibașa (primarul) lor, ca nunta ficiorului său să se facă acolo și într'adevăr cu opt zile înainte de Sf. Maria-mică, se vedea o mișcare deosebită printre gălăgioșii nomazi.

Ziua o petrecură în cântece, chiote și răsunete de scripcă. Nunta adevărată urma să se facă însă la răsăritul luni.

În jurul unui foc mare și care părea, că atinge cu limbile de flacări ramurile copacilor din apropiere, era așezată cohorta în neorînduiala cea mai mare. Oale nenumărate pline de un vin spumos, erau des apropiate de gurile însetate, ear' obrajii bachici păreau împurpurați de vin și de flacări. Ici un țigan pântecos cu figura jovială sărută cu sgomot o tinără țigăncușă, guralivă, dar' frumușică. Dincolo unul tinăr îmbrăcat într'o haină soldățească înjura necăjit și desfăcea legături dela rana ce se făcea către oameni că o are la genunchi. Mai încolo copii sgomotoși și sglobii se răstogoliau în chiote sau priviau cu nesaț la mâncările, care fumegau în ceaune.

Curând însă risul încetează și în haine de sărbătoare se ivește un bătrân, cu părul nins par'că, de alb ce era. Risul și sgomotul încetează și un cântec urmează curând, în unison prelung, note sfîșietor de duioase, ce par'că nu mai aveau sfîrșit.

După bătrân urmează tinerii miri, părinții și întreaga cohortă.

Convoiul se oprește apoi în dreptul colibei bulibașei, unde era așezat un

jilț. Bătrânul se așază și în limba-i țigănească, pe care mai apoi mi-a tradus-o un țigan, strigă cu o voce sonoră:

Ascultă, fiu frunțaș al frunțașului nostru întru mulți ani, urmași ai poporului Thunilor, Egiptului, ascultă prin mine glasul celui prea sfânt și spune dacă vrei să-ți legi vieața cu aleasa ta și a părinților tăi, spune, dacă vrei să trăiești cu ea în obiceiul și legea poporului, din care faci parte?

— Da, răspunde întonat mirele.

— Atunci sparge aceasta! și bătrânul îi întinse o oală de lut, spoită argintiu la suprafață, și cu o mulțime de flori pe ea.

Tinărul o isbește la pământ, și oala se sfărîmă în patru bucăți.

Între țigani mare spaimă că numai în patru s'a spart oala!

Fără a-și arăta și el spaimă sau uimire, bătrânul zise cu o voce prelungă către tineri.

— Cel de sus vă binecuvînteze! Sunteți căsătoriți pentru patru ani!.. (Căci în patru se spărsese oala).

P e v a ț ă .

Boala de gură și de unghii.

Boala de gură și de unghii earăși a izbucnit în mai multe comune în comitatul Hunedoarei, și și în *jurul Orăștiei*. Aceasta e o boală primejdioasă și *lipicioasă*, și cu venirea căldurilor mai mari, trebuie avute temeri că se va lăți și mai tare.

Cei-ce doresc a se asigura oarecum contra acestui rău, o pot face: lăsând ca vitele să le fie altoite, (precum se altoesc copiii contra vîrsatului).

Cari ar dori aceasta, să se *înștințeze la medicul veterinar al cercului Orăștie*, în Orăștie, (Piața popilor, 10) până la 5 Iunie a. c.

Prețul altoirii e: 1 cor. 10 fil. de vită (cornute și cai), și pentru taxa asta vor fi altoite de câte două ori fiecare vită.

Ca mijloace de apărare contra boalei să recomandă:

Curățenia cea mai mare în grajduri: ungînd toate părțile de lemn cu var cu amestec de »Creolin« (10 părți apă și 1 parte creolin), — apoi vitele să le apărăm de muște în grajduri umbroase ori în tufărie, căci muștele răspîndesc tare aceste boale, zburînd de pe gură dela o vită la alta.

Din însărcinarea „Reuniunii Economice“: Eidtor și redactor responsabil: Ioan Moța.

NOU DEPOSIT**de scânduri și lemne de zidiri!**

Atragem luarea aminte a publicului nostru asupra depositului de scânduri și lemne de zidiri, pe care l'a deschis și dl Dumitru Martin, măestru tâmplar în Orăștie, în str. Căstăului!

SCÂNDURI ȘI LEMNE DE ZIDIRI**ȘI ȚIGLĂ DE COPERIT!**

Cel mai bogat deposit de **scânduri**, precum și de **lemne de tot felul trebuincioase la zidiri**, cum sunt grinzi, tâlpi, căpriori etc. este în Orăștie și Deva, depositul subscrisului.

Arangeat de nou, și provăzut cu bogat material, garantat de calitatea cea mai bună, îmbiiu onorațiilor cumpărători material bun, *cu cele mai ieftine prețuri posibile!*

Asemenea am în deposit **țigla de coperit** din renumita fabrică a lui **Ugron**. Țigla groasă cu dungi ce se încheie una într'alta și țigla simplă. Amândouă felurile foarte trainice și cu prețuri moderate.

Cu toată stima

Ignatz Kotzander

În Orăștie: în grădina dlui C. Baicu, peste drum dela moara orașului!

Insertiunile și reclamele

sunt

sufletul comerțului!

Insertiuni și reclame cu prețuri moderate se primesc la administrațiunea foii „Bunul Econom“.

Invățăcel măcelar!

În măcelăria subscrisului se primește îndată un invățăcel.

Băiatul se fie în etate de 14—15 ani, bine dezvoltat și de naționalitate român.

Viitor frumos!

Aurel Papiu,

măcelar în Orăștie (Drumul țerii).

„ARDELEANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE

Capital social: cor. 500.000. Fonduri de rezervă: cor. 275 000

(92)

Depuneri: cor. 1,750.000.

25—

Institutul face următoarele operațiuni, la cari recomandă serviciile sale:

1) acordă împrumuturi cu interese de 8 ⁰ / ₀ ;	4) cumpără și vinde mărfuri și produse;
2) primește depuneri, dela particulari cu 5 și cu 5 ¹ / ₂ , car' dela corporațiuni culturale cu 6 ⁰ / ₀ ;	5) arândează și exarândează realități;
3) cumpără și vinde realități;	6) cumpără și vinde efecte publice;
	7) mijlocește operațiuni, specificate sub 3. 4. 5.

Ori-ce atacere se poate rezolva verbal în biurul institului, ear' în scris prin corespondență.

Orăștie, 1901.

Direcțiunea.

„Minerva“**Institut Tipografic**

Orăștie.

Se recomandă a executa următoarele:

Opuri, Broșuri și Placate
Bilete de logodnă și cununie
Carte și epistole

☆ Circulare & preț-curenturi

Note, Bilete de vizită
după plac și cerere
Registre și imprimare
Anunțuri
Compturi și Adrese.
Bilanțuri etc. etc.

Această tipografie e provăzută cu cele mai bune mijloace tehnice și fiind bine asortată cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne, e pusă în pozițiune de a pute executa ori-ce comande prompt și cu cea mai mare acurateță!

Comande din afară se efectuează repede!

SPICUIRI LITERARE

Pe jumătate de an . . . 1 cor.

Orăștie, 19 Maiu v. 1901.

Pe un an întreg 2 cor.

In cărți.

Odată mi-ai cătat în cărți
Și mi-a căzut că am noroc.
Eu m'am uitat în ochii tăi
Cei negri, 'nvăpăiați de fec
Și-am înțeles că 'n adevăr
Am o scîntee de noroc.

Dar' dă-mi tu mie ochi tăi,
Frumoasa mea cărturărească,
Dă-mi-îl Norocul meu e-ascuns
In umbra lor cea neagră, deasă,
Cum i-se șede-așa frumos
La o așa cărturărească.

Dă-mi-'i! Nu zice ba, nu zice
Și fămă-o clipă fericit,
Ca să pot spune: Intr'adevăr
Cărturăreasa mi-a gîcit
Când i-a căzut în cărți că sunt
Și norocos și fericit.

Ioan N. Roman.

CIOCĂRLIA

(Urmare).

Împăratul, care cu ajutorul
acestei fete a scăpat de dușmani,
i-a eșit cu cea mai mare bucurie
înainte, mulțumindu-'i pentru bi-
nele cel mare ce i-l'a făcut, și
spuindu-'i tot-odata că ea poate

să șadă la curtea lui până la
moarte și nimica nu-'i va lipsi.

Împăratul scăpat de duș-
mani nu știa că voinicul care l'a
mântuit este fată; el cugeta că e
fior. Însă mai pe urmă, acum
din cine și prin cine nu se știe,
destul atât că a auzit că mân-
tuitorul lui e fată, și cum a auzit
a chemat-o la sine, i-a dat haine
muierești și apoi a luat-o de
soție.

Împăratul acesta însă mai
nainte de a se căsători cu Lumi-
nioara, era logodit cu altă fată
de împărat. Și fata aceea căuta
acuma toate chipurile ca să strice
Luminioarei, s'o nenorocească, dar
nimica nu i-a putut face. Și nici
n'ar fi putut face rău, căci Lumi-
nioara nu s'a căsătorit din bună
voie cu împăratul, ci numai din
silă, și de aceea căuta ea toate
mijloacele cum ar putea scăpa
de el, cum ar putea mai de
grabă și mai lesne fugi, doar'
își poate ajunge odată scopul, ce
și l'a propus încă când s'a pornit
de-a casă.

Și cum și-a pus în gând
așa a și făcut.

Intr'o zi, pe când împăratul,
adecă bărbatul ei, era dus nu
știu unde de acasa, a eșit pe fu-
riș la plimbare, și cum a eșit nu
s'a mai întors înapoi, ci scăpând
odată din prinsoarea în care fără
de voia ei a fost căzută, a apucat

earăși drumul spre răsărit și s'a
dus, s'a tot dus, până-ce a ajuns
la un loc unde zăcea un om
foarte bătrân și neputincios, ne-
putând vorbi bine, ci numai gân-
gănea ca pruncii cei-ce abia se
învață a vorbi, ear' pîrul de pe
capul lui era alb ca laptele și
lung până la gîesne.

Luminioara, cum a vîzut
pe acest bătrân, i-s'a făcut milă
de dînsul, l'a spălat frumos, i-a
tuns pîrul cel lung de pe cap și
apoi i-a dat să mînânce.

Bătrînul, după-ce a mîncat
bine și s'a săturat, și după-ce
și-a mai venit în fire, a început
a mai vorbi ca oameni și a în-
trebat pe Luminioara: de unde
vine și încotro se duce?

Luminioara i-a spus toată
istoria ei din fir în pîr, cum și
ce, că adecă scopul ei este să
meargă până la Soare, de care
s'a îndrăgît și de al cărui dor nu
mai poate răbda până-ce nu-'l
va vedea.

Bătrînul după această măr-
mărturisire sinceră, a început a-'i
descrie de-amăruntul toată calea
pe unde are să meargă zicînd-'i:

— De-aceia merge drumul
drept la Soare, el este foarte
lung dar' nici de cum primejdios.
Una însă totuși trebuie să-'ți spun.
In calea ta vei întîlni un căne;
acelui căne să-'i dai bucățica asta
de pîne, ce țî-o dau eu, și el

nu-ți va face nimica, dar' caută bine să nu fie altă pâne, ci numai aceasta, căci alta nu are puterea, care o are aceasta. Ear' după-ce-i trece de cânele de care îți spun, vei ajunge la un palat foarte trumos și strălucitor, înaintea căruia se află o fântână. In palatul acela locuște Soarele. Înainte însă de a intra într'insul să bei apă din fântână și apoi să intri înlăuntru.

După aceasta îi dete bătrânul o felioară de pâne și-i dori cale bună.

Luminioara a mulțumit din toată inima bătrânului pentru pâne și pentru sfatul lui cel rămas bun dela dînsul și apoi s'a pornit earăși la drum și s'a dus s'a dus, până-ce a dat de un câne cu trei capete, carele cum a văzut-o, deauna a sărit la dînsa și-a voit numai decât s'o mănânce. Însă ea cum a văzut că se repede la dînsa, i-a aruncat pânea, ce a căpătat-o dela bătrân. Cânele, fiind pe semne foarte flămînd, s'a repezit la pâne, a mîncato-o c'o lăcomie nespusă, și apoi s'a făcut nevăzut, ca și când nici n'ar mai fi fost.

Deaicea s'a luat Luminioara și-a mai mers o bucată bună de loc, până-ce a ajuns la un palat foarte mare și frumos, care strălucea așa de tare, încât nu te puteai uita mult la el, căci îndată îți lua vederile.

Dinaintea palatului aceluia era o fântână foarte frumoasă. Luminioara, urmînd sfatul bătrânului, a beut apă din această fântână, și cum a beut, îndată a putut să se uite la palat, pe când mai nainte nu-i era nici de fel cu puțință, căci i-se întunecau vederile.

După aceasta a mers ea spre palat, s'a băgat încet înlăuntru,

și cum a intrat, ce se văză?... vede pe mult doritul și căutatul său iubit, pe Soare, stînd la masă și strălucind așa de tare, cum adecă numai singur soarele și nimeni altul poate să strălucească așa de frumos. Și cum l'a văzut că era așa de tîner, de gingaș și de frumos, așa de tare s'a îndrăgit de dînsul, că singură nu știa ce a face mai întai... s'-'l stringă în brațe și s'-'l sărute cu înfocare?... s'-'i descopere tot aleanul și focul inimei sale?... sau ce se facă, ce se dreagă?..

Dar' lasă că nici Soarele nu era de ghiață. Și cum a văzut pe Luminioara, îndată s'a îndrăgit de ea căci și ea nu era o fată, eacă așa... de rînd ca toate fetele, ci era o față așa de frumoasă și fermecătoare, că se fi căutat în lumea întreagă, altă ca dînsa n'ai fi aflat...

Mama Soarelui însă o bătrână, bătrână de când lumea și foarte reütăcioasă, aflîndu-se asemenea în casă și vîzînd pe Luminioara că se apropie de feciorul său, care nu știa ce-i păcatul, și cunoscînd-o după vorba ei că trebuie să fie fată și nu ficior, după-cum era îmbrăcat, și temîndu-se ca să nu-l ducă în rătăcire, se nu 'l răpească prin frumșeta ei, a început a o blăstăma și a zice:

— Tu fiica păcatului, care ai cutezat să străbați până în acest palat și ai voit să ademe-nești prin frumșeta și vorba ta cea dulce pe fiul meu cel nevinovat, blăstîmul meu pice asupra capului tîul... De azi înainte să te prefaci în pasere și să sbori toată ziua în sus, plîngînd pe fiul meu, pe frumosul și nepeta-tul Soare, pentru îndrăsneala ta cea mare, că ai venit până aicea și ai vorbit cu dînsul!..

Și într'adevăr că îndată, după-ce a rostit baba cuvintele acestea Luminioara s'a prefăcut într'o păsăruică mică, pe care oamenii de atunci și până în ziua de astăzi o numesc Ciocărlia, și care mai în toată ziua zboară foarte sus în aer căutînd și plîngînd după alesul inimei sale, după scumpul său Soare, pe care tocmai atunci, când l'a aflat după o cale așa de lungă și primejdioasă, a trebuit să-l piardă pentru totdeauna.

Ear' sabia pe care a căpătat-o dela cele trei fete și celelalte lucruri ce le-a mai avut Luminioara, au rămas în palatul Soarelui. (Va urma).

CHINDIA *)

Stau acum pe-o buturugă
Și mă uit prin văi,
Nu-i mai mult decât de-o fugă
Până 'n deal; și par'că-i oaste
Cum se vîd în șir pe coaste,
Sutele de clăi.

Impregiurul meu învie
Toate câte sunt,
Ce de joc și veselie,
Când e soarele la toacă!
Eată-le, sărînd se joacă
Undele de vînt.

Una printre clăi s'ascunde;
Umblă pe furiș,
După ea mai multe unde,
Fuge care mai de care,
Dar', cotînd, gonita sare
Repede 'n tufiș.

Toate 'n câmp acum s'adună
Crîngul rîscolînd,
Ear' frunzișul sună, sună,
Dar' pe când aleargă ceata,
Eat-o, din tufiș sireata,
Iese hohotînd.

*) Din volumul pus sub presă.

Ies, cu capul dat pe spate,
Soatele-i spre văi;
Răsvrătesc, întunecate,
Brazdele de fân, se 'ncurcă
Printre spini și earăși urcă
Coasta, printre clăi.

Și mereu așa colindă
Dealurile 'ntregi,
Și 'n sfârșit, când e s'o prindă,
Toate cad pe ea d'odată,
Din grămada 'ncăerată
Nu le mai alegi.

Multe guri acum se 'ngaimă.
Vălmășag nespun;
Paiele din câmp, de spaimă,
In vârtej acolo prinse,
Se rotesc și joacă 'mpinse,
Se ridică 'n sus.

Liniștite 'n urmă toate
Tac și stau pe loc,
Nu știu, de-obosite, poate,
Ori aleg prin Ugă-Bugă
După cine se mai fugă
Intr'al doilea joc.

Că 'n curând încep să salte
Pe sub tei; și cern
Flori de tei din crengi înalte.
Loc făcându-le să treacă.
Ierbi și flori pe câmp s'apleacă,
Spicele s'aștern.

Ear' din teiu, privind la ele,
Ispitiți de joc,
Niște pui de rândunele
Și-au uitat mâncarea 'n gură:
Jocul ăsta nu-l știură!
Cerule, fă loc!

Unu 'ncepe-acum să-și bată
Aripile în vânt,
Eată-i toți acum d'odată
Cîripind în zări senine:
Ear' pe sus pe-acolo-i bine
Nu ca pe pământ!

Și se 'ncinge-o veselie,
Toate sar mereu,
Flori și ierburi din câmpie,
Vânt și flori și rîndunele —
Vesel, de-aș putea cu ele
M'aș juca și eu!

Gătul mierlele 'ntinzându-l
Nici nu mai ajung
Să resufle, — așa li-e gîngul
La ce ved, la câte-ascultă,
Și 'n uimirea lor cea multă
Șueră 'ndelung.

Veverița de mirare,
Când e 'n virf de fag,
Când p'un ram, când pe-altul sare,
După-cum mai bun e locul,
Printre crengi să vadă jocul
Cel așa de drag.

Iată-i iepurii, nebunii,
Coarne 'n cap își pun,
Stau în două labe unii,
Alții peste cap s'aruncă.
Sturzii hohotesc pe luncă;
Și de rîs nebun.

Pitpalacu 'n grâu sughiță,
Ear' nepoții lui
După mama cea pestriță,
Mai pestriți ca ea la pene,
Sprinteni fug prin buruene
Doisprezece pui.

Și mereu se 'ncinge jocul,
Până pe însărat, —
Și e plin de riset locul,
Plin de cântec deal și vale.
Câte-un nor drumeț pe cale,
Galben de mirat

Stă pe loc acolo 'n naltul
Cerului privind.
Pleacă apoi. Dar' vine altul.
Nu știu ce gîndește norul,
Dar' a-tot stăpânitorul
Soare 'n cer, zimbînd,

Ca un moș privind nepoții,
Zice: „Așa băeți!
„Veseli, și la joc cu toții!
„Pentru asta-mi place mie
„Truda mea de-o vecinicie
„Să tot nasc vieți!“

(Familia).

GEORGE COȘBUC

Orfanii.

— Din nemțește. —

Pe când într'o dup'amiază mergeam încet de-alungul Stradei-Princesa, auziam în urma mea tropotul regulat a mulțimii de picioare mici. Intorcându-mă am văzut înaintând spre mine ca la o sută de băieți și fetițe, cari aparțineau unui institut de binefacere. Am avut o plăcută surprindere văzând acești copii, toți așa de fericiți. Floarea sănătății le era tipărită în față; îmbrăcăminte le era simplă, dar' comodă și curată.; nimic nu arăta, că ei ar fi copiii ai nenorocului.

Am început să vorbesc cu un învățător, care mi-a spus, că merg la grădina zoologică [de animale] și că în vederea acestora copiii sunt atât de veseli. Mica ceatăsuia Strada-Andrei și fiindcă și drumul meu era în aceea direcțiune, am mers înainte vorbind cu unul din băieți; fetițele veniau toate în urmă... Intr'aceea mi-am îndreptat luarea aminte asupra a doi băieți cari erau cam de 14 ani. Fiecare din aceștia era cărăuș, mânând câte un călucan prins la o căruceoară. Cel dintâiu băiat, când a văzut copiii, a strigat pe tînerul său soț, care venia în urma lui, și care pe dată ce a zărit convoiul, a sărit din

cărucioară zicând: «Jacobe! Eu ași dori să-'mi văd sora! Vreau să-'mi văd sora!» Și-a tras apoi repede calul la o parte, lângă trotuar, și l'a lăsat singur, îndată ce fetițele s'au apropiat. Abia a început să cerceteze îngrijat după soră-sa când calul pornind, el a trebuit să se răpeadă pentru a-l opri; în clipa următoare cel dintăiu șir de fetițe îi era drept în față, și el a aruncat repede ochire asupra fiecăreia, pentru a da de mica sa soră. Fiindcă toate erau îmbrăcate la fel, era foarte anevoios a deosebi pe una din ele, fără o cercetare cât mai amănunțită.

Astfel fetițele trecură, însă soră-sa nu sosi. Serman băiat, mi-am gândit, inima lui binevoitoare va îndura o dureroasă amăgire, pentru-că, se părea că și el judeca astfel. Trecură toate, afară de două — însă una din aceste era soru-sa. Băiatul alergă nerăbdător spre ea și, luându-'i o mână a ei în a sa, ear' cu aceea-laltă apucându-o blând pe după cap, nu a putut zice altă decât: «Mariel!» Mica fetiță, care se vedea a fi cam de vr'o 7 ani, și-a ridicat ochii, și vai! Cât de fericită se simțea lângă frate-său. Ea și-a încolăcit micile sale brațe pe după grumazii lui, și fața ei blândă strălucea de un zimbet de fericire. El și-a plecat capul, ca se poată auzi mai bine puțintelele cuvinte ce ea i-le spuse în pripă, și ca el să-'i poată împărtăși pe scurt cum trăește. El și-a întors numai odată privirea, și numai pe o clipă, ca să vadă, dacă calul său mai stă la locul unde l'a lăsat. Calul se părea că înțelege frumoasa faptă, ce conducătorul său avea de împlinit, pentru-că nu s'a mișcat din loc. Băiatul și-a

mai plecat odată capul, ca să-'i șoptească iubitei și iubitoarei sale surori câteva cuvinte de despărțire, pentru-că el nu putea merge mai departe; ei au dat mâna, și schimbare împreună gingașe priviri de iubire și apoi fetița și-a văzut de drum împreună cu tovarășele sale. Ochii ei nu văzură nimic, decât ființa, pe care o urmăreau. Copiii cei mai dinainte tocmai cotiau spre altă stradă și ea înainte de a scăpa din vedere pe fratele său și mai întoarse odată și, zimbând dulce, i-a făcut cu mâna un semn de rămas bun. Băiatul a răspuns la salutul ei, făcând și el semn de adio cu amândouă mâinile, căci în clipa următoare ea a apucat în altă stradă.

Băiatul a pășit apoi încetisor spre cal și după-ce o lacrimă îi umezi ochii, și o trăsătură de tristeță îi învâlăi fața, pe aceasta se instăpâni tot mai mult semnul îndestulării și al bucuriei. S'a suit în trăsură, și când eu mi-am întors ochii dela această întâmplare mișcătoare, ei erau plini de lacrimi astfel că a trebuit să-'mi folosesc de repețite ori cârpa de busunar pentru a-'i sbici.

Aceasta mi-a dat mult de gândit. M'am gândit la unele de ființe, cari n'au știut nici-când, ce însemnează a te lipsi de îngrijirea iubitoare a unei mame, sau de ocrotirea puternică a unui tată; și m'am gândit la miile, cari fără mai deaproape binevoitori, trebuie să trăiască din mila străinului. Poate-că aceste două tinere ființe și-au petrecut cei dintăiu ani sub același coperiș și au durmit pacinic în același păticel. Acum unul își câștigă pâinea într'un mod modest dar' cinstit, pe când cealaltă gustă

binetacerile unui institut de binefacere vestit. Întâlnirile lor sunt rari, dar' pline de fericire și adesea, ca și în cazul de față, indoit fericite. Dee d-zeu ca aducerea aminte de starea lor singuratică de față să-'i facă a-se prețui tot mai mult unul pe altul; dee cerul ca lumea să le fie binevoitoare, și înșiși se poată ajuta astfel de institute, cari sunt adăpost și scut pentru copiii orfani!

Trad. de: R. S.

Mama Ungurului.

N'auzi Ianoș? N'auzi? Scoală,
Uite măta ți-a murit!
— Vai, sërmana, biata mamă,
Ce păcat că s'a grăbit:

Moare ea la miez de noapte
Când adoarme omul tun,
De pe-acuma pân' la ziuă
Ar fi tras un somn nebun!

* * *

— N'auzi Ianoș? N'auzi? Scoală,
Uit'te măta ți-a murit!
— Vai, sërmana, biata mamă,
Ce mai gust i-a mai venit!
A murit adineoare
Și-acum, haide, moare eară
De-avea gând de-atăta moarte
Să-'mi fi spus barem, de-asară.

* * *

— N'auzi, Ianos? Ce faci? Scoală!..
Ce din nou ai adormit?
Poate-un om așa să doarmă
Când chiar măsa i-a murit?!..
— Dar' nu dorm nimica, frate,
Ce păcatul! Ce nu taci.
— De nu dormi atunci spune,
Spune-acolo ce mai faci?..
— Ce să fac?! Ce face-un Ungur
Care simte ungurește
Și părinții și-i iubește;
Ce să fac! Gândesc eu singur,
Dimineața la sculat,
Când voiu da de mama moartă
Cât voiu fi de supărat!..

T. D. Speranță.